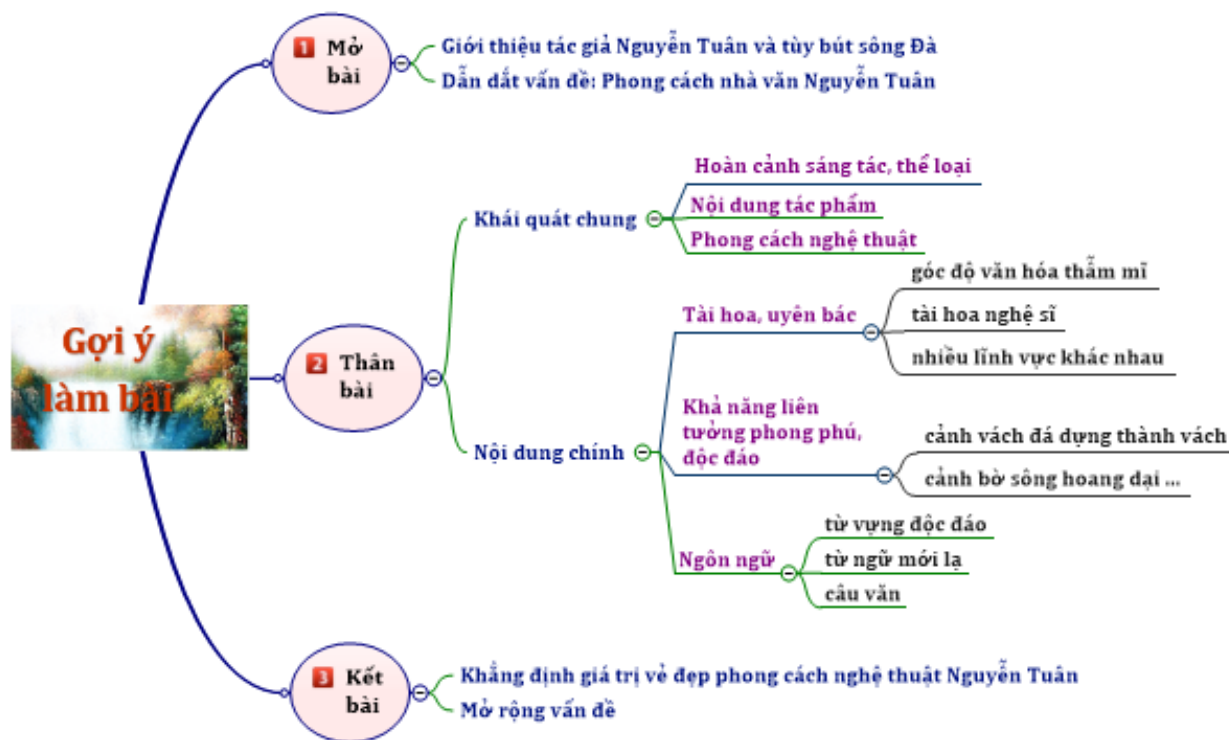

VĂN MẪU LỚP 12

ĐỀ BÀI: PHÂN TÍCH TÙY BÚT NGƯỜI LÁI ĐÒ SÔNG ĐÀ ĐỂ THẤY RÕ PHONG CÁCH NGHỆ THUẬT NHÀ VĂN NGUYỄN TUÂN.

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Nguyễn Tuân và tác phẩm Người lái đò sông Đà
- Dẫn dắt vấn đề: phong cách nghệ thuật nhà văn Nguyễn Tuân

2. Thân bài

- Khái quát chung:
 - Hoàn cảnh sáng tác, thể loại: bút kí
 - Nội dung tác phẩm
 - Phong cách nghệ thuật: là một phạm trù thẩm mỹ chỉ sự thống nhất tương đối ổn định của hệ thống hình tượng, phương tiện biểu hiện nghệ thuật nói lên cái nhìn độc đáo của nhà văn.

- Phong cách nghệ thuật của Nguyễn Tuân: Uyên bác, tài hoa; có khả năng liên tưởng phong phú, độc đáo, mới lạ và ngôn ngữ nghệ thuật phong phú.

- Những nội dung cần làm rõ:

- Tài hoa, uyên bác

❖ Tài hoa

- Nguyễn Tuân tiếp cận hình tượng sông Đà ở góc độ văn hóa thẩm mỹ. (Sông Đà đẹp trữ tình và thơ mộng: Con sông Đà tuôn dài như một áng tóc trữ tình...; Con sông Đà gắn liền với thơ ca.)
- Nguyễn Tuân tiếp cận sông Đà ở góc độ tài hoa nghệ sĩ (Ông lái đò là một hình tượng người nghệ sĩ trong nghệ thuật chèo đò vượt thác; đối với ông lái đò thì sông Đà như một bản trường thiên anh hùng ca mà ông đã thuộc lòng tất cả mọi thứ từ nội dung đến hình thức.

❖ Uyên Bác:

- Nguyễn Tuân đã soi chiếu đối tượng bằng con mắt quan sát của nhiều lĩnh vực khác nhau
- Hình tượng sông Đà được soi chiếu ở góc độ địa lí, lịch sử và cả điện ảnh
- Trận thủy chiến giữa ông lái đò với sông Đà được soi chiếu ở góc độ điện ảnh, hội họa, quân sự, võ thuật
- Khả năng liên tưởng phong phú, độc đáo của nhà văn
 - Cảnh vách đá, bờ sông dựng thành vách....là một sự liên tưởng độc đáo, mới lạ. Đây là nhà văn đã so sánh cảnh vật thiên nhiên hoang dại với những điều bình dị ở thành thị biến những thứ quen thuộc trở nên quen thuộc hơn.
 - Cảnh bờ sông hoang dại như một bờ tiền sử, bờ sông hồn nhiên như nỗi niềm cổ tích tuổi xưa → nhà văn đã lấy cái trù tượng để diễn tả cái trù tượng.
- Ngôn ngữ:
 - Kho từ vựng độc đáo
 - Sử dụng từ mới lạ
 - Câu văn dài, ngắt nhịp hợp lí, uyển chuyển nhịp nhàng, miên man.

3. Kết bài:

- Khẳng định những giá trị và vẻ đẹp trong phong cách nghệ thuật của Nguyễn Tuân
- Mở rộng vấn đề bằng suy nghĩ và liên tưởng của cá nhân.

C. BÀI VĂN MẪU

Nói đến Nguyễn Tuân, người ta thường nghĩ đến cái gọi là “*chủ nghĩa xê dịch*”. Thích “*xê dịch*” nên hay viết về những cái gì liên quan đến “*xê dịch*” như đường sá, sông nước, xe cộ, tàu thuyền, những người có máu giang hồ, du lịch, những người lái xe lái đồ... Ông cũng thích những cái gì gây cảm giác mãnh liệt. Thực ra, chủ nghĩa xê dịch, nói như Nguyễn Tuân, cũng là một cách để luôn luôn “thay thực đơn cho giác quan”. Vì thế ông thích tả những cái gì hoặc dữ dội, hoặc mãnh liệt, hoặc đẹp một cách tuyệt đỉnh, tuyệt vời. Những trang viết hay nhất của ông thường là những trang tả đèo cao, vực sâu, tả gió, tả bão, tả thác nước dữ dội... Nguyễn Tuân cũng là người yêu thiên nhiên tha thiết, ông có nhiều phát hiện tinh tế về vẻ đẹp của núi sông, cây cỏ trên đất nước mình.

Đề tài bài tùy bút Người lái đò sông Đà đã đáp ứng đầy đủ những yêu cầu trên của phong cách Nguyễn Tuân

Bài tùy bút có hai nhân vật: con sông Đà và người lái đò sông Đà.

Sông Đà quả là một con sông vừa đẹp tuyệt vời vừa cực kì hung dữ. Tác giả gọi là “*hung bạo và trữ tình*”: hung bạo là ở những đoạn có thác dữ, có những quãng hẹp kẹp giữa hai thành vách núi cao, hay những hút nước khủng khiếp chết người... ở đây. sông Đà có “*diện mạo và tâm địa một thứ kẻ thù số một*” của con người: hung hãn, nham hiểm, xảo quyệt, độc ác. Trữ tình là ở những đoạn xuôi chèo êm ả. Dòng sông như một “áng tóc trữ tình”, nước sông thay đổi màu sắc theo mùa rất đẹp, phong cảnh nên thơ. những con thuyền đuôi én độc đáo... Về phương diện này, sông Đà trở thành nỗi nhớ và người bạn thân thiết của con người, một “*cố nhân*” (tức người bạn cũ)

Người lái đò sông Đà thì được tập trung mô tả trong cuộc vật lộn với thác nước sông Đà. Một quang cảnh thật dữ dội. Đây là những cảnh tượng kích thích mạnh giác quan nghệ sĩ của Nguyễn Tuân. Cảm hứng được khơi dậy, nhà văn bèn tung ra cả một kho ngôn từ phong phú và đầy giá trị tạo hình của mình để diễn tả cho được mọi sắc thái, mọi hình thù, mọi bộ mặt, mọi âm thanh, mọi tình huống phức tạp, oái oăm nhất của trận chiến đấu giữa ông lái đò trí dũng tuyệt vời và thác nước sông Đà hung hãn, đầy mưu mô xảo quyệt. Chỉ nói riêng về âm thanh của con thác đã thấy rõ ngôn từ phong phú của Nguyễn Tuân: tiếng nước thác lúc như “oán trách” lúc như “van xin” lúc như “*khiêu khích*”, “*giọng gằn mà chế nhạo*”, rồi “*rống lên như tiếng một ngàn con trâu mộng đang lồng lộn giữa rừng vầu rừng tre nứa nổ lửa*”... Còn hình ảnh ông lái đò thì:

“cố nén vết thương, hai chân vẫn kẹp chặt lấy cuống lái, mặt méo sệch đi”, “cưỡi lên thác”, “nắm chặt lấy được cái bờm sóng”, “ghì cương”, “phóng nhanh”, “lái miết một đường chèo”, “rảo bơi chèo lên”, “đề sấn lên mà chặt đôi” con thác...

Một nét phong cách khác của Nguyễn Tuân là thường quan sát, khám phá sự vật ở phương diện mỹ thuật và con người ở phương diện tài hoa nghệ sĩ.

Dưới ngòi bút Nguyễn Tuân, sông Đà quả là một công trình nghệ thuật tuyệt vời của tạo hoá *“tuôn dài tuôn dài như một áng tóc trữ tình, đầu tóc chân tóc ẩn hiện trong mây trời Tây Bắc bung nở hoa ban hoa gạo”*. Màu sắc sông Đà thì mùa xuân là *“đòng xanh ngọc bích”*, mùa thu thì *“lừ lừ chín đỏ”* có lúc lại loé lên cái *“màu nắng tháng ba Đường thi Tên hoa tam nguyệt hạ Dương Châu”*...

Còn ông lái đò sông Đà thì trở thành một nghệ sĩ tài hoa trong nghệ thuật vượt thác ghềnh, đã nắm chắc được *“binh pháp của thần sông thần đá”*, thuộc lòng các luồng sinh luồng tử của các con thác dữ nên chủ động trong mọi tình huống, có thể lái con thuyền vun vút qua hàng trăm ghềnh đá ngổn ngang, hiểm hóc... Nguyễn Tuân gọi thể là *“tay lái ra hoa”*.

Nguyễn Tuân còn là một cây bút rất mực tài hoa, lịch lãm. Mô tả một đối tượng nào đấy, ông không chỉ vận dụng những hiểu biết về nghệ thuật văn chương mà còn kết hợp thích đáng những lợi thế của kĩ thuật thể hiện của thuật khác như: hội họa, điêu khắc, âm nhạc, sân khấu, vũ đạo, điện ảnh.. Bài kí Người lái đò sông Đà cũng là một bằng chứng rất tiêu biểu của nét phong cách trên.

Chẳng hạn ông tả một cái hút khủng khiếp của sông Đà bằng kĩ thuật phim ảnh: *“Tôi sợ hãi mà nghĩ đến một anh bạn quay phim táo tợn nào muốn truyền cảm giác lạ cho khán giả, đã dũng cảm dám ngồi vào một cái thuyền thúng tròn vành rồi cho cả thuyền cả mình cả máy quay xuống đáy cái hút sông Đà, từ đáy cái hút nhìn ngược lên vách thành hút mặt sông chênh nhau tới một cái cột nước cao đến vài sải. Thế rồi thu ảnh. Cái thuyền xoay tít, những thước phim màu cũng quay tít, cái máy lia ngược (...) lên một cái một giếng mà thành giếng xây toàn bằng nước sông xanh ve một áng thủy tinh khối đúc dày, khối pha lê xanh như sắp vỡ tan ụp vào cả máy cả người quay phim cả người đang xem”*.

Ở bài tùy bút sông Đà này, Nguyễn Tuân còn vận dụng cả những nghệ thuật, kĩ thuật rất ít khi thấy được vận dụng trong văn chương: nghệ thuật quân sự và võ thuật. Nào là cửa sinh cửa tử, đánh khuỷu vu hồi, đánh du kích, phục kích, đánh giáp lá cà, nào

là đòn tia, đòn âm, đá trái, thúc gối, túm thắt lưng...

Ngoài ra ông còn vận dụng những tri thức của nhiều bộ môn khoa học trong tác phẩm của mình – một vốn văn hoá phong phú lịch lãm hiếm thấy – làm cho những bài kí của ông có giá trị văn hoá cao. Bài Người lái đò sông Đà nhờ thế đã giúp người đọc hiểu được rất nhiều điều bổ ích về lịch sử, địa lý sông Đà, về lịch sử cách mạng xung quanh con sông này, về địa hình địa thế của nó, về những con thác dữ loại, về các tài nguyên đất nước vùng sông Đà, về những bài thơ của Nguyễn Quang Bích, của Tản Đà về con sông ở miền Tây Tổ quốc này.

Phong cách Nguyễn Tuân nổi chung rất độc đáo và phong phú, nhưng ở mỗi tác phẩm lại phô bày những khía cạnh khác nhau, ở bài Người lái đò sông Đà người ta thấy phong cách nghệ thuật của ông thể hiện rõ nhất ở sự nhọn sắc của giác quan nghệ sĩ đi đôi với một kho chữ nghĩa giàu có và đầy màu sắc, góc cạnh đủ sức diễn tả những cảm giác kia, ở lối văn rất mực tài hoa và lịch lãm thể hiện ở cách nhìn sự vật, con người khiến cho bài kí vừa có giá trị văn học cao, vừa có giá trị thông tin văn hoá phong phú.

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn**.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.